

Asiassa: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi vesiliikennelaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Suomen Purjehdus ja Veneily arvioi lakiesitystä lausunnossaan yleisellä tasolla erityisesti sen jäsenistön harrastus- ja kilpailutoiminnan näkökulmasta.

Esitys sisältää vesiliikenteen liikennesääntöjen ja sen ohjaamisen periaatteiden ajanmukaistamisen ja kokoamisen yhteen lakiin, uuden huviveneen päällikköä koskevan sääntelyn, vuokravenesääntelyn keventämisen sekä sanktiojärjestelmän ajanmukaistamisen. Asioiden taustavalmistelussa on nähty vaivaa ja lakien muutosperustelut ovat kattavat. Esitämme lakiesitykseen muutoksia erityisesti kohtiin, joissa lain muotoilun tulisi olla täsmällisempi. Muutosehdotukset parantavat myös yleistä turvallisuutta vesillä.

Yleisten säännösten 3 § sisältää määrittelyn: ”Vuokraveneellä tarkoitetaan huvikäyttöön vuokralle miehitettynä tarjottavaa vesikulkuneuvoa.” Termi saattaa aiheuttaa sekaannusta. Normaalissa puhekielessä vuokravene tarkoittaa omaan käyttöön vuokrattavaa venettä. Lisäksi vuokratessa venettä esimerkiksi ulkomaan matkoilla, henkilö tarvitsee usein kansainvälisen huviveneenkuljettajankirjan, ei vuokraveneenkuljettajankirjaa. Lain kohdat, joissa termiä käytetään, tulisi tarkastaa kautta linjan ja täsmentää tarvittaessa niin, ettei väärinkäsitystä voi syntyä.

Jäsenseurojemme jäsenten veneitä käytetään matkaveneilyyn, koulutukseen, urheiluun, kilpailuun ja muuhun vapaaehtoiseen toimintaan ja harrastukseen. Lajin kouluttaminen ja harjoittelu tapahtuu avoimilla vesialueilla ja rantojen läheisyydessä. Vesiliikennelaissa tulisi yleisellä tasolla huomioida paremmin kilpailu-, koulutus- ja harjoittelutoiminnan edellytykset. Veneseurojen edustoilla olevilla vesialueilla voisi olla tarvetta mahdollistaa turvallinen vesialueen käyttö kaikille.

Harrastuksessa on tyypillistä, että esimerkiksi lapset ja nuoret harjoittelevat **veneiden käyttöä ja käsittelyä**, joko moottoriveneen ajoa tai purjehdusta vesillä sekä ohjatusti että omatoimisesti. Näin ollen on syytä täsmentää, miten laki sallii harjoittelun. Harjoittelun täytyy olla laillista ja suotavaa. Samoin taitojaan vasta harjoittelevan aikuisen henkilön oikeudet taitojen kartuttamiseen vesiliikenteessä myös itsenäisesti, tulisi ilmaista laissa selkeästi.

Yksityiskohtaisempia huomioita ja lisäyksiä lakiesitykseen.

Ensimmäinen luku

2 § *Vesikulkuneuvon käyttö pääasiallisesti vuokraveneenä*

Jos vesikulkuneuvoa käytetään pääasiallisesti vuokraveneenä tulonhankkimistarkoituksessa korvausta vastaan, vuokravenetoimintaan sovelletaan merilakia.

Ensimmäisen luvun toisen pykälän kohdassa on oltava tarkemmat määrittelyt sille, missä tilanteissa vesikulkuneuvo tulee määritellyksi vuokraveneeksi. Henkilön on voitava ymmärtää etukäteen, missä tilanteissa korvausta vastaan tehtävä toiminta muuttuu pääasialliseksi tulonhankkimiseksi, koska määrittely vaikuttaa suoraan päällikön pätevyysvaatimuksiin. Asia on keskeinen erityisesti silloin, kun vesikulkuneuvon alkuperäinen käyttötarkoitus on huviveneenä toimiminen yksityisessä taloudessa tai yhteisön käytössä tai kun vesikulkuneuvoa käytetään vesillä liikkujien koulutukseen. Lisäksi laissa tulee määritellä, kuka päättää pääasiallisesta käytöstä, milloin ja kenen pyynnöstä tai ilmoituksesta.

Ahtaan kulkuväylän määritelmä tulisi olla täsmällisempi, jotta kansalainen ymmärtää sen oikeuskäytännöissä vakiintuneen tulkinnan mukaan. (Meriteiden säännöissä tarkoitettuja ahtaita kulkuväyliä ovat Suomen aluevesillä olevat merenkulun turvalaittein merkityt väylät niiden leveydestä riippumatta.)

4 § Oikeus liikkua vesialueella

Ensimmäisen luvun neljänteen pykälään *Oikeus liikkua vesialueella* esitämme muutosta:

Jokaisella on oikeus kulkea vapaasti vesillä, oikeus käyttää **erilaisia vesikulkuneuvoja vapaa-ajan viettoon ja virkistäytymiseen**, ankkuroida tilapäisesti, uittaa puutavaraa ja uida vesistöissä siten kuin vesilain 2 luvun 3 §:ssä säädetään, jollei tästä laista muuta johdu.

6 § Vesikulkuneuvon kuljettajaa, päällikköä ja luovuttajaa koskevat yleiset vaatimukset

Toisen kappaleen ensimmäisen virkkeen jälkeen tulisi olla lause, jossa voidaan tarkemmin kirjallisesti määritellä päällikkyyys tai sen vaihtuminen matkan aikana.

Päällikkyyttä on voitu haluta muuttaa asiallisin perustein tai päälliköksi on voitu pyytää omistajia kokeneempi henkilö. Mikäli päällikkyyys vaihdetaan kesken matkan, se tulee voida kirjata lokikirjaan tai muuhun vastaavaan dokumenttiin, josta päällikkyyden vaihtuminen voidaan todentaa jälkikäteen. Päätös päällikkyydestä täytyy voida todentaa henkilöiden oikeusturvan kannalta.

Toisen kappaleen loppu täytyy selventää. Siitä täytyy käydä selvästi ilmi, tarkoitetaanko tilannetta, jossa omistaja tai liikenneasioiden rekisteriin merkitty haltija on mukana veneessä. Kun lakiesityksessä halutaan viitata etäohjaukseen, se tulee kirjoittaa lakiin selvästi erikseen.

Ensimmäisen luvun kuudennen pykälän luovuttamista koskevaan kohtaan tarvitaan täsmennys. Millainen rangaistus (liikennerikkomus vai rikos) on mahdollinen, jos vesikulkuneuvon on luovutettu henkilölle, jolla ei ole tarvittavaa ikää, kykyä tai taitoa? Entä voiko omistaja tai haltija tulla tuomituksi, jos henkilö, jolle vesikulkuneuvo on luovutettu kuljetettavaksi, ohjailtavaksi tai hallittavaksi on luovutuksen jälkeen kykenemätön vesikulkuneuvon turvalliseen käyttämiseen?

Edelleen opastus tulisi antaa paitsi vesikulkuneuvon käyttöön myös sen hallintaan vesillä. Turvalliseen **hallintaan ja** käyttöön.

7 § Päällikön yleinen vastuu

...5) jäljempänä 6 luvun 108 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetut kelluntavälineet (on) ovat puettuina vesikulkuneuvossa olevilla henkilöillä (**ja-sana pois**) sään, aallokon, vesikulkuneuvon kunnan tai muiden olosuhteiden niin edellyttäessä;

9 § Kanavien ja avattavien siltojen käyttöpalvelut

Käyttöpalveluja on tarjottava tasapuolisesti kaikille vesikulkuneuvoille ja riittävän usein. Lisäksi peruspalvelun on oltava maksuton.

11 § Vesiliikenteen ohjaaminen

Toisen kappaleen toisen virkkeen jälkeen.

Kilpailunjärjestäjällä on oikeus pyytää vesiliikennettä valvovaa viranomaista määräämään henkilöitä ohjaamaan vesiliikennettä siten, että kilpailijoille ei aiheudu muusta liikenteestä välitöntä vaaraa tai häiriötä.

Lisäksi kilpailunjärjestäjä voi pyytää kuten lakiesityksen luvussa 5 106 § väliaikaista vesialueen sulkemista Liikenne ja viestintävirastolta.

Perusteena on esim. ratamoottoriveneilykilpailujen osalta suurempien aaltojen muodostama vaaratilanne tai purjehduskilpailujen osalta mm. starttialueiden läpi kulkeminen muilla vesikulkuneuvoilla kilpailutilanteessa. Liikennettä ohjaava henkilö voisi tällöin käyttää alueella väliaikaisesti stop- tai aaltojen muodostuskieltomerkkejä väliaikaisesti alueella.

15 § Soutuveneiden ja alle seitsemän metrin pituisten vesikulkuneuvojen liikkumista ja kohtaamista koskevat poikkeukset

Palautetaan edellisen lain mukainen muotoilu

...seuraavien vesikulkuneuvojen on yleisillä kulkuväylillä pysyteltävä _mikäli mahdollista_ poissa yli 12 metrin pituisten vesikulkuneuvojen tieltä

Koska on tärkeää, että erityisesti alle seitsemän metrin pituisten vesikulkuneuvojen, kuten kevyiden purjevereiden on voitava turvallisesti harjoitella ja kilpailla väylien läheisyydessä tai niitä ylittäen voisi olla suositeltavaa, että merikortteihin merkitään tarvittaessa kilpailualueita.

55 § Valo-opaste

Siltaa tai porttia tulisi voida pyytää avattavaksi myös muulla tavoin, esimerkiksi puhelimitse esitettyyn numeroon. Nyt vaihtoehdot ovat vai pitkä äänimerkki tai radiopuhelin.

80 § Nopeusrajoitus

Nopeusrajoituksista tulee olla aina myös vesialueilla merkinnät. Rajoitusalue täytyy olla selvästi merkitty. Jos nopeusrajoitus jää merkittäväksi kilometreinä tunnissa tulisi sama rajoitus esittää lisäkilvellä solmuissa aina kun sen on mahdollista ainakin merialueilla.

Luvussa 5 on varsin laajasti kuvattu kieltoja ja rajoituksia. Lain säätäjän tulisi harkita onko tarpeellista pitää kieltojen ja rajoitusten osalta useita viranomaisia päättämässä ja esittämässä niitä. Onko 104 § riittävä, kun siihen täydennetään muutoksenhaku?

Kuudennen luvun 108 § osalta todetaan vesikulkuneuvon varusteita koskien.

Liikkeellä olevassa moottorilla tai rungoltaan yli viiden metrin pituisessa purjeella varustetussa vesikulkuneuvossa oltavat varusteet on määritelty kohtuullisesti. Vaatimukset tulisi rajoittaa vain rekisteröityihin vesikulkuneuvoihin tai vaihtoehtoisesti sulkea pois kokonaan kilpailukäytössä olevat ratamoottoriveneet ja muut kilpailukäytössä olevat veneet, joissa saattaa olla omat varustelistat. Ratamoottoriveneissä on omat turvavälineet, ja ko. listatuilla välineillä ei ole mitään käyttöä kilpaveneissä, niiden sijoittaminen kilpaveneisiin itseasiassa vain heikentää niiden turvallisuutta.

Yleisesti lain valmistelussa on kuultu laajasti viranomaisia ja vesillä liikkujiä. Päällikköä koskevat vastuut ja velvollisuudet on kirjattu lakiin pääosin erittäin hyvin.

Samuli Salanterä

Hallituksen puheenjohtaja

Suomen Purjehdus ja Veneily ry - Segling och Båtsport i Finland rf